

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Vidéken:
 Egy hére. . . . . I ker. Egy hére. . . . . I ker. 50 Hll.
 Negyedévre . . . . . 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . . . 50 .

Felolós szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utca 47. és 48. szám.

Az alvó tűzhányó kitörése.

Elgondolom, hogy mulattak a rómaiak Pompéi és Herkulánum városában a Vezuv kitörése előtt, még pár órával is. Itták a jó falernumi borocskát, tánczoltak a bacháns-nők és borral-csókkal ringatták a mámorba egy mást. Már pedig akkor a halál árnya suhant végig a két virágzó város felett. Szinte elképzelem. A föld alól rémes moraj tört elő. A házakat megrázta. Az alvók felriadtak.

— Hallod a rémes morajt Tibérius? riadt fel álmából a bachans nő. Iszonyu sejtelmek gyötörnek. Nem érzed, hogy a föld megindul? Félek, nagyon félek.

— Eh, semmi ez — mormogott a férfi. Az öreg Vezuv járja a bolondját. Morog a vén semmirekellő. Csókolj meg Liviám. Ólelj át, szoríts, hogy én legyek a legboldogabb Laokon.

— Hallod, milyen irtózatoss dühögés hangzott újra? Jer, meneküljünk innen messzire.

— Bolond beszéd, ne félj semmitől. Az öreg Vulkán veszekedik a legényeivel. Aludjunk, holnap meglesz, madárdalra virradunk . . .

Holnap . . . a tüzese, a láva eltemette Pompéit és Herkulánumot . . .

Ez a kis kép a tükre annak a nagy társadalmi forrongásnak, amelynek egyik erőteljesebb nyilvánulása volt a magyar vasutasok sztrájkja.

Az alvó tűzhányó: a magyar társadalom. Sokáig pihent, de azért csak látszólag aludt. Az utóbbi években azonban megmozdult. Itt-ott füstölgeni kezdett, a nyomán forró lávaként ömlött ki: az elégedetlenség. Aztán szünetet tartott megint. Apróbb lökések, kitörések, morajlások mutatták azonban, hogy a tűzhányó nem pihen.

Már a másfél esztendősi nemzeti küzdelem is az előjele volt ennek és a nyomán támadt gyanus csönd után még hatalmasabb kitörésben nyilvánult az ország társadalmában forrongó elégedetlenség. Ez a vasutasok sztrájkja volt. Hatalmas tűzoszlopként emelkedett a magasba és borította el a szemhatárt. A tüzese hamuesőtől a kitörés óráiban látni sem lehetett. Most már megszűnt a tüzese, csupán a tűzhányó oldalán folydogál lassan, csöndesen a láva, amely most még izzó, forró, de ha kihült, buján fog tenyészni fölötte

a növényzet és dúsan fogja kamatoztatni az emberész és kéz munkáját.

Kétségtelen, hogy óriási károkat szenvedett az ország. De ennek így kellett történnie — és talán jó is, hogy így történt. Hiszen ha ez meg nem történt volna, talán el sem hitte volna azt a tűzhányó jelenlegi tulajdonosa: a magyar államszervezet kezelősége, hogy ilyen hatalmas, pusztító kitörésre képes a társadalomban forrongó és folyton fokozódó elégedetlenség.

Csalódnak, keservesen csalódni fognak mindazok, akik azt hiszik, hogy az elégedetlenséget zsandárgolyóval, szuronynyal, megfélemlítéssel, elcsapatásokkal, vagy szigorú rendeletekkel el lehet fojtani. Ez éppen oly ostoba képzelődés, mint az lenne: a Vezuv torkát betömni és így akadályozni meg a kitörését. Hiszen annál irtózatossabb lenne a kitörés

Ellenkezőleg, a forrongó elégedetlenségnek csatornákat kell nyitni, ahol az lecsapódhasson. Mi az oka a magyar társadalom forrongásának? Kevés a kenyér, kevés a szabadság. *Többet kell adni belőle.*

Egyszerű példával igazolom ezen állításom helyességét. Ha a puszkaport

Zsidó-színházak Amerikában.*

New-York, április 14.

A nagy Wagner Richárd egyizben, amikor Mendelssohnról és Meyerbeerről volt szó, úgy nyilatkozott, hogy a zsidófaj híján van veleszületett művészi tehetségnek és a művészet iránti ideális lelkesedésnek.

Ha Wagner most New-Yorkba toppanna, bizonyára megváltoztatná téves nézetét. New-Yorkban kiváló zsidó költők, zeneszerzők élnek s olyan színészek és színésznők, akik művészetük magaslátán állanak és bármelyik európai színpad diszei lehetnek. Ezek a művészek nem végeztek színművészeti akadémiát s csupán természetes tehetségüknek, a művészet iránti lángoló szeretetüknek köszönhetik, hogy az angol színpad kitűnőségei velük egyenrangúaknak ismerik el őket és tisztelik, mert rátermettségükkel létjogot szereznek a zsidó színháznak.

New-Yorkban négy nagy zsidó színház van, amelyeket orosz, lengyel és magyar zsidók látogatnak és fényes körülmények között

* A Falk Richárd hírlapíró társunk által szerkesztett »Színház« című újságból közöljük azt az érdekes amerikai levelet. Szerk.

tartanak fenn. A négy színház: a Grand-Theatre, a Thalia-Theatra, a Peoples-Theatre és a Windsor-Teatre; mindannyian a sűrűn lakott keleti oldalon állanak.

A színpadi nyelv a német-zsidó és a héber keveréke, amely a modern nevelésű zsidónak nehezen érthető, de annál közelebb fekszik a bevándorló, alacsony színvonalu zsidóság szívéhez. Az orosz és lengyel zsidók egész életüket tudatlanságban, a szellemi táplálék nélkülözésében töltik el és aligha tudják: milyen egy színháznak a belső lépe. De mikor Amerikába jutnak, megismerkednek a színházak csodás világával, az ő zsargonukban tartott színelőadások varázsával. Új világ tárul fel szemök előtt; látnak zsidodramát, a melyet zsidó irt, amelyet zsidók ját-zanak s amelyek tartalma a zsidók életéből van merítve. Legszentebb érzelmeit, hitét, vallását, családi életét, küzdelmeit, megvetését, üldöztetését, szenvedéseit, örömeit, győzelmét, leveretét, sőt, gyöngéit, erősségeit és évezredes tradícióját tükrözi vissza a színpad. Nem csoda tehát, ha ebben a pillanatban elcsuklik a hangja és kabátja szélével törli le a meghatottság könnyeit. A másik pillanatban pe-

dig felugrik helyéről, gesztikulál, tapsol, dobog a lábával s közbekialtásaival bátorságra és kitartásra buzdítja a darab hőseit. Az intrikust messzire hallható püsszegéssel és átkozódással fogadja. Szentimentalizmusa felébred, könnyen gyuló természete hangosan juttatja kifejezésre haragját vagy szeretetét, amint azt a darab cselekménye magával hozza.

— Éljen sokáig! Maradjon egészséges! — kiáltja a hősnék.

— Nebich! Jaj neki! mondta a szenvedő nő lattára.

— Ganef! Mamser! — veti oda az intrikusnak.

Mután a bevándorolt zsidó átesett az első színhazi-est szenzációján, a színház látogatása életszükségletévé, szenvedélyévé lesz. Nehezen megkeresett heti dollárjaiból annyit takarít meg, hogy legalább minden szombaton színházba mehessen, hiszen ez az egyedüli szórakozása és szellemi tápláléka.

A zsidó-színházak előadásai este nyolcz órakor kezdődnek s éjjel tizenegy-tizenkét óráig tartanak. A közönség leüli a pénzét. A látogatók batyukban viszik magukkal az

Mennyasszonyi kelengyéket

felelősség mellett tisztít

HRABÉCZYANTAL gőzmosodája

Széchenyi-u. 42. (Telefon.)

a mezőn szétszórom és égő kanóczot dobok belé, durranni fog, a vizenyős talajra jutott része pedig csak sise-regni, de nem fog rombolni, nagy károkat nem okozhat. Ellenben: ha mentől elzártabb és szilárdabb építmény alá helyezem, annál pusztítóbban és félelmetesebben fog jelentkezni a hatása a robbanás pillanatában.

Nagyon elhibázott dolog volt az, hogy a legutóbbi mozgalmak puska-poros embereit börtönbe záratta a hatalmi erőszak. Ezzel a gyávaságát és gyengeségét árulta el. A kapkodás, a részleges mozgósítás, a kicsinyes boszuszállás tömeges elbocsátásokkal, fegyelmi vizsgálatokkal, rendőri és ügyész-ségi zaklatásokkal, mind-mind csak azt mutatja, hogy a hatalom birtokosai félnek — a forrongó társadalmi mozgalmak még félelmebb kitörésétől. A helyett, hogy a baj kútforrását kutatnák, a kitöréseket rendszeres lecsapolásokkal megelőznék, elhárítanák, vagy legalább is elodáznák, — erőszakkal akarják elfojtani.

Ezek a vakmerő, elbizakodott, dőlyfős és ostoba urak nem látják az idők sebes szárnyain közelgő vihart, a füleiket is befogják, hogy ne hallják a földalatti morajt és dübörgést, hanem bűneiket tetejezik újabb bűnökkel, kihasználják a jelent, iszszak a butító mámort, mint egykoron itták Herkulánium és Pompéi lakói a Vezuv kitörése előtti éjszakán is.

Rostkovicz Arthur.

Vihar után.

Ujabb adatok a vasutas sztrájkhoz.

Innen-onnan eltakarítják utolsó nyomait is a sztrájknak. A forgalom helyreállt, a vonatok is vigan füttyölnék, maholnap csak

ételt: gyümölcsöt, feketeretket, kalácsot stb. és a szünetek alatt nagyszabású étkezést rögtönöznek s inkább pikniknek látszik a hely, mintsem egy muzsatemplom nezőtereinek.

A nők felöltik fénylő gyémántos és arany ékszereiket s a jobbmodu zsidók páholyaiban elegans ruhák díszlenek. A karzaton fiatal emberek és leányok trónolnak, a kik 15 centért 3 dollárnyit püsszegnek és tapsolnak. Voltaképen ők a darabok kritikusai, reklámot csinálnak a darab mellett, vagy hangulatot keltenek ellene. A tapsra elősiető művész sohasem mulasztja el, hogy a karzat fele intézett hajlongásai által ne fejezze ki külön halaját.

A zsidó-színészek nesztora Adler P. Jakab, igazgató tulajdonosa a Grand-Theatrenak, amely 325,000 dollárba került és fenyesen van berendezve. Adler P. Jakab odesszai születésű, ötven éves és már huszonhat esztendeje színész. Főszerepe Sylock, Shakespeare Velencei kalmárjában. Ezt a szerepet mesterileg játssza és nincs európai művész, aki hasonló produkálna. Irving, Sonnenthal, Kainz, Barnay, Salvini, Novelli nagyok ugyan ebben a szerepben, de Adler Sylockját egyikük sem multa felül mert Adler képviselője annak a tajnak és hitnek, amelyből Sylock való s egy nemzetbeli, vallásbeli színész sem nyomulhat

néhány letartóztatott vezető marad meg nyomnak. De azok aztán megmaradnak. Csodálatos módon fogva tartják a bizottság vezetőit, noha jogászai körök ezt szinte lehetetlennek tartják. Már az a körülmény is, hogy Geguss főügyész résztvett az államvasutak elnökhivatalánál tartott értekezleten, ahol különböző intézkedésekről tárgyaltak, még a bírói karban is visszatetszést keltett. Az is furesa, hogy gyermekrontókat futni engednek, a rendőrség csak harmadnap tér észre, hogy megszökött, de Fiumében például letartóztatták Lorber bizottsági tagnak a feleségét, négy gyermek anyját, a jó Isten tudja, miért. Már most olyanformán áll a dolog, hogy a férj Budapesten ül börtönben, a feleség odahaza Fiumében van bezárva, nem tudjuk, talán a családot hédizigien akarják kiirtani. Végre is, bármennyire kiabáljanak is a sajtó egy részéből boszuért, boszuért, talán még sem vesztjük el végképpen a fejünket azért, mert vasutas sztrájk volt. Nem gondolná a miniszterelnök, hogy elég a megtorlásból és legyen már egyszer békeje ezeknek a megzaklatott embereknek?

Hogy még egy példáját említsük a kormányzati anarkianak, ott van a skradi állomási előjáró esete. Odajött egy Moravék nevű egyén Fiuméből teljhatalmu megbízott és fölszólította az állomási előjárót, hogy azonnal álljon szolgálatba. Katonáságot is hozott magával. Az állomási előjáró, aki akkor még azt sem tudta, hogy a sztrájk megszűnt, vonakodott szolgálatba állni, mire Moravék fölszólította a vele volt főhadnagyot, hogy tartóztassa le a vasutast. És daczára annak, hogy az illető nem volt tartalékos katona, letartóztatták. Csodálatos módon a kerületi előjáró értesülven erről, azonnal intézkedett az állomási előjáró szabadonbocsátása iránt. Ehez nem kell kommentár, valamint azt is értjük, hogy miért napolták el a képviselőházat bizonytalan időre.

Megilletődve olvassuk, hogy azon a napon, mikor nálunk a királyi mozgósítás megjelent, a porosz király és német császár parancsot adott a vasuti miniszternek, hogy három millió márka erejéig csináljon valami jólét intézményt a német vasutasok részére. Tisza István viselkedését és eljárását jellemzik, magyarazzák az itt következő esetek.

annyra ebbe a rendkívüli jellemben, mint éppen egy zsidóhíttű művész. Adler Broadwayben, angol színészekről környezetten játszotta el parádés szerepet óriási sikerrel.

A zsidó-színházak Shakespeare többi remekeit: Othello-t, Lear-t, Hamlet-et stb. a zsidó családi életbe átültetett millieuvel játsszák. Hamlet zsidó koldusdiak (bocher), Lear öreg rabbinus alakjában jele ik meg előttünk. A legtöbb dramai problémája és bonyodalma kezeszény és zsidók közti szerelmen fordul meg.

Gyakori alak: a renegát, a kikereszkelkedett zsidó és modern Titus, aki vallásuk miatt üldözi a zsidókat. Tartós sikerök van a következő drámáknak: Eszter, Chaim Amerikában, Gitele, Mózes, Tisza-Eszlár. Kossuth Lajos. Ujabban egy Keszler nevű magyar polgartárs Zrinyi Miklóst dolgozza fel a zsidó színpadok számára.

A darabokban zsidó dalokat énekelnek, sokat táncolnak, különösen érdekesek a David és Salamon király idejéből való tánczok.

Azonban a rendezés élénk ellentétben van a darabok korával, helyzeteivel. Főkélek: a kaftán, imaköpeny, a tóra. Ugyanazt a díszletet több darabhoz is használják. Például a Tisza-Eszlár című darabban Scharf metsző lakasában azokkal a márvány oszlopokkal díszlettel találkozunk, amelyek tegnap egy palota beisejét ábrázolták. A Tisza

Tisza, a boszuálló.

Tisza Istvánban él a boszu, megbüntetni az apák bűneit az utódokban. A vasutasok ő ellene is, az apja ellen is bünt követtek el.

Ő sok évvel ezelőtt jelöltje volt a vizaknai kerületnek.

Ellenfele volt Ugron Zoltán nemzetipárti.

A vasutasok a kényszer nyomása alatt Tisza mellett voltak, szívükben azonban Ugronnal éreztek.

Igy történt meg az, hogy egy csomó választó indult Vizaknára szavazni.

Vonatok késett.

A kiskapusi állomás a Vizakna-Szeben felé induló vonat csatlakozás végett nem állította meg. Rendes időben utnak eresztette választók nélkül.

Mikor a szavazók Kiskapusra elkesve bedöcöztek, akkor már ott rekedtek, mert a vizaknai vonat rég kirepült.

Tisza István e miatt két szavazattal vesztett. Égett a dühtől. Kezét ökolbe szoritva fenyegetőzött.

— Megállj vasutas had, El boszuszum. Te lész a martalék.

Második sértést apjával, Tisza Kálmánnal szemben követtek el Nagyváradon, a legutóbbi képviselőválasztás alkalmával.

E miatt most boszut áll a hadvezér.

Tisza Istvánnak nincs érzéke ahhoz hogy a hivatalnok is ember s emberi jogokat gyakorolhat.

Őt apja úgy nevelte, hogy a hivatalnokok rabszolgák és szavazó gépek, a kik a hatalom intésére kötelesek engedelmesskedni.

Az országot úgy tekinti, mint az

folyót nagy festett tenger képviseli gőzhajókkal és hadihajókkal. Othello előadásakor például Desdemonát modern, összehajtható vaságyon folytotta meg a férje. Viszont egy modern drámában a férfiszínészek szalkalapban, nyári ruhában játszottak és a színésznők bundába burkolva jelentek meg a színen. A nagyközönség előtt ezek a hibák mellékesek; a fő, hogy a darab kielégítse vallásos érzelmeit.

A zsidó színházak rendkívüli látogatottságnak örvendenek. Szombaton és ünnepeken szinte lehetetlen jegyet kapni. Egy izben a Grand-Theaterben két zsidó gentleman szólított meg:

— Mister! Mit adnak ma? — kérdezte az egyik.

— A velencei kalmárt, — feleltem. — Ez új darab? — tudakolta a másik.

— Nem éppen — mondtam neki — vagy 400 éves.

— Micsoda! ? Négy száz éves! ? — kiáltott az öregebbik. — A pénzünkért már legalább új darabot nézzünk meg. Gyere Ábrahám, menjünk a Windsor-Theatrebe...

És a két p lgártárs megbotránkozva sietett a Windsor-Theatrebe, hogy megnézzék a Dreyfus az Ördögsgigeten című darabot.

Justus József.

Ő magán birtokait, melyben tetszése szerint parancsol a gazdaszteknek s privát szeszélye szerint csaphatja el bármikor őket.

Az első nap, a mikor kiütött a sztrájk, a börze képviselője rögtön megjelent Tisza István miniszterelnök előtt.

A tanács nevében felajánlott 5 milliót az állam részére a fizetésemelés első évi különbözetének fedezésére.

Tisza az ajánlatot megköszönte, de nem fogadta el.

Ököbe szoritotta kezét s így szólt: — Megtanítom én a vasutasokat 5 millió nélkül is.

Csirke főellenőr művelete.

Érdekes műveletet vitt végbe az aradi fizetvétségénél Csirke főellenőr. Ugy gondolta, egy kis csellel meg lehet változtatni a helyzetet. Fogalmazott tehát a budapesti sztrájkbizottság nevében magának táviratot. E táviratban tudatta önmagával, hogy minden rendben van. A hatalmon levők minden kívánságot teljesítettek. — A kartársak tehát álljanak munkába. Ezt a táviratot az államtávirdára bevitte. Meghagyta, hogy Jost géppel szalagra kopogtassák le. Ragasszák blankettára, azután pedig annak rendje szerint adják ki. Ezt elvégezvén, tagtársai körébe vonult.

Félóra múlva a táviratot kézbesítették. Óvatosságból társaival olvastatta el. Lett öröm a jó hírre. Mindannyian serényen munkához láttak. Két óra múlva már utnak indult egy vonat Tövis felé. Am de e jó hír a villany szárnyán szétröppent. A turpisság csakhamar kiszült. Az elindult vonat már Tövisnél elakadt.

Egy kolozsvári vonatvezető ült a vonaton, az leugrott s gyalog ment tovább. Elfogatták. Később szabadon eresztették. A nagy lelkesedéssel munkába állt vasutasok a becsapás miatt elkeseredve abba hagyták a munkát Aradon. Ennek hírével igyekeztek Kolozsvárt egy egész napon keresztül életet önteni a vasutasok fásult tagjaiba. Nem sikerült. Átlátták a helyzetet.

Csodálatosak a Tisza tervei. Tiszta eszközök helyett csalafintaságokkal, becsapásokkal, ráolvasással akarja megkuruzsolni az elmérgesedett bajt, mely az egész ország testi szervezetének egészséges vérkeringését megakasztja.

A déli vasutasok nem sztrájkoltak.

A déli vasutasok nem sztrájkoltak. Azoknak a fizetése 50 százalékkal magasabb, mint a Máv. alkalmazottaké.

A romániai vasutasokat is fényesebben fizetik. — Ott minden pályán 3 szobája van. Fényezett butorokat kap a szobába.

Katonák az állomáson ?

Immár 48 óra óta forog a vasút kereke a rendes futásban. A vasutasok ismét magukra öltötték szolgálati jelvényeiket, beálltak rendes munkakörükbe s ezzel a személy és teherforgalom minden irányban megindult és akadálytalan pontossággal folytatódik.

S ennek dacára az állomások területén kardok csörömpölnek, katonák járkálnak és katonai parancsnokságok diszlenek.

De senkinek se jusson eszébe megkérdezni azt, hogy miért? Mert erre felelni nem tudunk s a hány okos embert e felől megkérdeztünk, felelni

nem tudott. De alighanem úgy áll a dolog, hogy a kormány törököt fogott a katonaságban. Meghívta rendet csinálni; a katonaság el is jött s bár rendet nem csinált, lábát megvetette az immár békés területen, de onnan most ki nem mozdul.

Pedig a vasuti szolgálat figyelmes lebonyolításához feltétlenül szükséges, hogy a rendes medret semmiféle idegen beavatkozás ne alterálja.

Mert katonák csak kétféleképpen rendelkeznek, vagy úgy, a mint eddig szóllottak a utasi'ások s akkor egészen felesleges a katonai kirendeltség ottléte, mert a vasutasok jobban tudják teendőiket, mint katonák, — vagy pedig a rendes kerékvágástól eltérően, az pedig semmiképp sem lehet üdvös a közérdekre.

Kiváncsiak vagyunk tehát, hogy miért és meddig lábatlankodnak ott a kardos, portepeés urak.

Megállt a vonat.

Csak egy vonatról van szó és ez az egy is csak egyetlen percze állt meg, de az utasok, akik a vonaton voltak, ugyancsak megrémültek a — megállás miatt. Zomborból ballagott a vonat tegnap délben Szabadka felé. Meg volt rakva egy kicsit katonasággal is, mert a „rend“ még teljesen nem volt helyreállítva. Egy baka ott bámészkodott el a másodosztályu kupé folyosóján és látva azt az ólommal lezárt fogantyút babrálni kezdett vele, majd jól megrántotta az ismeretlen valamit, megtudandó: mi lesz belőle. Abban a pillanatban hirtelen megállt a vonat a nyílt pályán, az utasok ijedten ugrandoztak ki a kocsikból, de a baka azonban jelentkezett, hogy ő rántotta meg a „micsodát“, nem tudta, hogy azt úgy hívják, hogy vészfék. Szóval az ijedtségen kívül senkinek se esett nagyobb baja, legfeljebb a baka kap egy két nap kaszánya áristomot. De legalább megtudta: milyen furcsa a vészfék.

A miskolci állomásfőnökné.

Derék magyar asszony lehet a miskolci állomásfőnökné. Midőn az első katonai vonatot akarták utnak indítani, a megtört főnök már hajlandó lett volna az indítárat Hanem a főnökné a vasut elé állott és azt mondta, hogy csak a testén mehet át a mozdony.

Nem került erőszakra a sor. Ugyanis a katonai vonatra nem akadt utas. Tömegestől mentek vissza a városba.

Kalapács és reszelő.

A sztrájk Máramaroszigetre is odaszorított egy mozdonyvezetőt. Ez a mozdonyvezető, ha jól tudjuk, Szántó a neve, sok kísértésnek volt kitéve. Csábították szép szóval, de a fenyegetésnek is ellentállott. Pedig hogy — a fogadalmát megszegvén — a mozdonyt megindítsa: *Perényi* báró főispán is beszélt vele.

— Elcsapatom! mondá a főispán.

— A mig van kalapács és reszelő, az sem baj, felelte az egyszerű mozdonyvezető.

— De gondom lesz rá, hogy majd hazai gyárban sehol nem kap munkát! A főispán így próbálta puhitgatni emberét.

— Majd kapok Amerikában! ez volt az utolsó szava a szigeti mozdonyvezetőnek, a ki bizonyosan nem tartozik a közönséges kenyérekucac emberek sorába.

Az önkény áldozata.

Van Nyiregyházán egy Lakatos nevű fűtőházi főnök.

Lakatossal a főispán még vasárnap vonatot akart indíttatni, de a fűtőházi főnök, betegségére hivatkozva, megtagadta ezt; a miért is a főispán sürgönyileg jelentette fel Lakatost a belügyminiszternek.

Tisza Pista nem olyan ember, a ki felejtene, **kedden este**, a belügyminiszter rendeletére **letartóztatták Lakatos fűtőházi főnököt**.

De hát azért mi mégis csak szabad népek és szabad ország vagyunk.

Kellnerek mint mozdonyvezetők.

Hogy micsoda kétségbeesett eszközökkel próbálkoztak a munkaszünetű mozdonyvezetők helyét pótolni, erre vonatkozólag az „Ellenzék“ ezeket írja: Most keresve keresik a szakembereket, a kiket mint vasutasokat alkalmazzanak. Két állásnélküli kellner is jelentkezett mozdonyvezetői állásra. Az egyik hajdanában gépapoló volt, a másik acetilen légszeszt fejlesztő gépet kezel, azonban a keze alatt felrobbant az instrumentum. Később mindkettő kávéházi kellner lett, de onnan is kimaradtak. Most mozdonyvezetők szeretnének lenni. A felvevő tisztviselő megvizsgálta irataikat s azokat visszaadva, így szólt: Nem vehetjük fel, mert a mozdonyt habos kávéval nem lehet táplálni.

Kossuth-nóta a vonalon.

Mert az is volt s örömmel konstatáljuk, hogy nem olyan, mely rendőri beavatkozást igényelt volna.

A ruttkai vonalon történt. Midőn tegnap a vasutasok először teljesítettek szolgálatot a ruttkai vonalon, Hatvan állomáson kalaplengetve a Kossuth-nótát kezdték énekelni. A szindus jelenet az állomáson időző közönségre nagy hatást tett s elhalmozták őket simpatiajuk minden jelével.

Ez a jelenet állomásról-állomásra megismétlődött.

A született gonosztevő.

Távirati tudósításban már megemlítettük a reichsrathi jelenetet, midőn Ellenbogen képviselő. Bécs város első kriminalistája állított ki Tiszáról véleményt, Ellenbogen képviselő egyebek között a következőket is mondotta:

— Magyarországnak ez a szerencsétlensége, hogy született gonosztevő, olyan ember, aki egykedvűen gázol a polgárverben, kormányozza (Kaiser alelnök egyre csönget), az mi reánk nem tartozik; de — mint hangsúlyozni fogom, elnök ur . . .

Az **elnök**: Rendreutasítja a szónokot és figyelmezteti, hogy mérsékelje magát.

Eldersch: Tisza alávaló gonosztevő! (Shurke, Verbrecher.)

Az **elnök**: Elderschet is rendreutasítja.

Ellenbogen: Igen, alávaló! De én azt hiszem, hogy talán mégis érdekli az osztrák képviselőházat az a kérdés, hogy mi jögon és mi ezimen jutunk mi ahhoz, hogy mi fizessük meg a magyar miniszterelnök betyárkedvtelését. (Betyárgewonheit.) Majd még ezt a ciklandós kérdést is feltette Ellenbogen: És harmadszor: hajlandó-e az elnök az első

kinálkozó alkalommal figyelmeztetni ő felségét, hogy nincs rendjén, ha olyan emberrel ül egy asztalhoz, akit tetőtől-talpig vér szennyez be. (Taps a szociáldemokraták padjain.)

Vármegyénk és közeli vidéke.

Hajdúvármegye közigazgatása.

Hajdúvármegye közigazgatási bizottsági rendes havi ülését május hó 9 én tartja meg, amelyen Domahidy Elemér főispán elnöklése alatt a múlt hó közigazgatási életére vonatkozó jelentésüket terjesztik elő a szakreferensek.

Meghalt, mert nem nőülhetett.

Garai Antal nádudvari lakos, 21 éves fiatal ember felakasztotta magát. Tettének oka: nőülni akart, de még fiatal korára való tekintettel azt nem tehetette, mert a császárnak nem szenvedte még le a 3 esztendő katonarobotot.

Szervezkednek a mezei munkások. Arról értesít bennünket balmazújvárosi levelezőnk, hogy a mezei munkások lázasan szervezkednek és aratási sztrájkra készülnek. Az összes nagyuradalmak tehetetlenül látják a mezei munkások békés, de lázas szervezkedését, amely az ország minden részében megindult. Az újjászervezett szociálista párt már teljesen szervezte a mezei munkásokat.

Leégett munkásház. Fischbein Ignác nádudvari földbirtokos kárára a Hollós pusztai tanyáján 6 méter hosszú és széles munkásház teljesen leégett. A tűz keletkezésének oka valószínűleg gondatlan tüzelés volt.

Agyonlőtt önkéntesek.

— Titokzatos történet. —

A lezajlott vasuti sztrájkoknak sok olyan epizódja van, mely csak nagysokára vagy egyáltalán sohasem fog nyilvánosságra kerülni. Az alábbi eset szintén egyike emez elhallgatott dolgoknak és csak a véletlen folytán kerülhet a nyilvánosságra. A szomorú s részleteiben megrázó eset a következő:

Mikor a sztrájk nagyobb mértéket kezdett ölteni, mint ismeretes, a katonaságot mozgósították. Különösen Szolnok környékén, nemkülönben Kiskőrös vidékén vált szükségessé ez az intézkedés. E vidékeken a vasuti töltések mellett minden tizenöt lépésnyi távolságban állott egy-egy katona. A 44-ik gyalogezred legénysége a Kiskőrös melletti Vadkert állomáshoz került. Ez ezredben szolgált dr. Kecskés Kálmán egyéves önkéntes is, ki szintén a nevezett helyen teljesített szolgálatot. Legközelebbi szomszédja egy önkéntestársra volt.

Vasárnap estefelé az állomást körülvevő tömegből egyszerre két lövés dördült el és a következő pillanatban holtan bukott a földre a két önkéntes. Leirhatatlan panikot idézett elő a szomorú eset és a jelenlevő századparancsnok rögtön vizsgálatot indított, de úgy látszik eredménytelenül. A tragikus dologról rögtön értesítették az ezred parancsnokságát, valamint táviratilag a szerencsétlenek hozzátartozóit. Egyébként a katonákkal legnagyobb titoktartást fogadtattak, sőt ezt napiparancsban is megparancsolták nekik. Eddig csak egyik önkéntes nevét sikerült megtudni, ki mint említettük dr. Kecskés Kálmán ügyvédjelölt, ki a fővá-

rosi társaságokban igen kedveltek. Fia volt zemenyei Kecskés János nyugalmazott számtanácsosnak. A halálban társának nevét eddig nem sikerült megtudni.

Igy szól a beküldött jelentés. Budapestre tegnap reggel érkezett az első jelentés a térparancsnoksághoz és a 44-es gyalogezred aréna-uti kaszárnyájába, amelynek 6-ik századában szolgált Kecskés Kálmán. Sauer kapitány azt táviratozta:

„Einjähriger Kecskés totgeschossen gefunden.“ (Kecskés egyéves önkéntes agyonlőve találtatott.)

Ezután még három távirat érkezett egymásután. Valamennyi megerősítette az első jelentést. Kecskést Vadkerten, ahol éppen vásár volt, a töltésen találták halva, átlőtt fejjel. Tegnap délután tartották meg az orvosi szemlést. Eleinte azt hitték, hogy töltés közben véletlenül lőtte magát agyon, vagy valamelyik tartalékos lőtte le, mert csupa gyakorlatlan rezervista tett ott szolgálatot Kecskéssel. Új távirat érkezett, amely szerint Kecskés önkéntes káplárt lelőttek. Arról, hogy még egy önkéntest agyonlőttek volna, nem érkezett jelentés.

Társas-élet.

A nagyvásárban, a huszár-kaszárnya melletti térségen egész kis városrészt képeznek a komédiás bódék. Kerül közöttük mindenfajta csepürágó . . .

Két hatalmas állat-gyűjtemény is van itt. A puszták, az erdők vadjai vasketreczekbe zárják. De mesebeszéd, hogy elemészti magát a királyivad oroszán . . . Lassan szokik a vásári trombitához, hogy marokból etessék. A hitvány korbács pattogására is lapulva nyöszörög; sőt a raboroszlánok szívét megejtette a szerelem is . . . Az egyik komédiás bódé előtt, a majmok ketrecze mellett, mint valami bamba kutyácska, csöndesen nyujtózódik a bolyhos szőrű kölyök oroszán . . . A nagyobb csufság kedvéért csörgőt is akasztottak a nyakába, mint a vénkisasszonyok „pincsi“ kutyájának szokás.

Ez a nyakcsörgős kölyök oroszán már a rabságban, a vasketreczben támadt életre . . . Megszokta már a koncot, megszokta már a simogatást, megszokta a korbácsot is a rabságban támadt oroszánkölyök.

Ma már a magyar nemzet is ilyen csörgős-nyakörvű oroszánkölyök . . . A koncot már rég megszokta és a korbácsra pedig most kaptja Tisza Pista a szegény oroszánkölyököt.

*

A számító, hideg, rideg hollandusok midőn a hazai földet védték a betolakodott idegen ellenségek ellen, készek voltak kettészaggatni a tenger áradata ellen emelt gátakat is. Falvakat, tanyákat, a hollandus paraszt minden vagyonát örvénylő habok temették el; de elpusztult a gyűlölt, a betolakodott ellenség is és szabad lőn a hollandusok földje, ma is az.

A mi romlott, önző, kényelmes,

pénzvagyó népünk már nem emelkedik ilyen önfeláldozásra a — jövőért.

A meddig a zsebet nem érinti a harcz: piros tollat viselünk, nemzeti zászlót lobogtatunk. A szavalásnak se hossza, se vége . . . Amde veszélyben tapasztalván a zsebet, csillapszik a taps, ébred az aggály, majd a harczosok ellen a gyűlölség lángja gyúlad fel. És kárörömmel nézzük a szabad eszmék harczosainak letiprását. Veszhet minden! De a zseb, a kényelem, a nyugalom biztosítva legyen.

Az ilyen erkölcsű néppel nem lehet a szabadságot sem fentartani, sem kivívni; mert az ilyen nép — alkalomadtán — eladó nép is, játékszere a Tisza-féle önkényuraknak, idegen hatalmi törekvéseknek.

Csak abrakolni kell az ilyen népet, ekkor bődülés nélkül huzza a vasigát és szeliden adja a tejet bárkinek . . . Csak abrakolni kell az ilyen népet.

Szabad Hajdu.

UJDONSÁGOK.

Hogy lenne,

ha a vasutasok katonák lennének? — Kép a nem lehetetlen és már át is élt időkből. —

I.

Hadügyminiszter az adjutánsához: Sie! Irasson le Temesváriba a hadtestparancsnokhoz, hogy Debreczenben kiindíthatják az 505. számú személyvonatot.

Az adjutáns egy félóra múlva: Krixkrax ezredes urnak aggályai merültek fel, hogy vajon okszerű lesz-e az 505-ös vonat kiindítása. Czélszerűbbnek tartaná, ha az 504. számú indíthatnék.

A hadügyminiszter erre haditanácsot hivat össze, jelentést tétet ő felségének a dologról s végre úgy oldják meg a kérdést, hogy sem az 505. sem 504. számú vonatok indítása nem helyes, hanem igenis a 503. sz. vonat kiindításáról kell intézkedniök.

II.

Szinhely Temesvár a hadtestparancsnok irodája.

Adjutáns: Alázatosan jelentem nagyméltóságodnak, hogy a hadügyminiszter ur öcxelenciája tegnapelőtt keltezett leiratában az 503. számú személyvonatnak Debreczenből leendő mozgósítását rendelte el.

Hadtestparancsnok: Már megint vonatmozgósítás, minden harmadnap vonatmozgósítás? Sie, Adjutáns ur, készítesse el a mozgósítási terveket s küldje el a váradi dandárparancsnoknak.

III.

Dandárparancsnok: Főhadnagy ur! Igen fontos dolgot fogok önre bizni. (Suttogó hangon.) Mozgósítási terveket adok át önnek. Az 503. számú vegyesvonat mozgósítási terveit küldje át Debreczenbe nemes Vogl Pál ezredparancsnok urnak és írja meg neki, hogy körültekintéssel hajtassa végre az utasításokat.

IV.

Nemes Vogel Pál ezredes ur. Össze kell hívni az összes kürtösöket, össze kell

MIHALOVITS J.
gyógyszertára a „Kigyóhoz“
DEBRECZEN, Főtér,
a városházzal szemben.

Ajánlja az ártalmatlan növényi anyagokból készült s kipróbált jó hatású **Dr. Borsos-féle hajszeszet**, mely megóvja a fejbőrt az elkorpanyósodástól, megszünteti a hajhullást, a hajvégek megtörését s szetszakadását, a hajelmolyosodását. Megszünteti mindenféle hajbetegséget s ezért mint óvszer is melegen ajánlható. **Nem ronja a haját**, sőt annak növesztését elősegíti s a haját **dussá, sűrűbbé teszi**. Kis üveg ára 1 kor., nagy üvege 2 kor. Azoknak, kik a hajszeszetnek nem barátai, ajánlható a fentihez hasonló hatású s jóságú **Dr. Borsos-féle hajkenőcs**, melyből kis tégely 1 kor., nagy tégely 2 kor. (2)

gyűjteni az összes dobosokat. Fújanak riadót, doboljanak allármot. Mozgósítás van! Kürtösök, dobosok széjjel mennek a városba és az ezredet összegyűjtik.

Az ezred kivonul az állomáshoz és egy századot kiválogatnak belőle. Ezek között vannak a behívott vasutasok is.

A pénztárba egy kapitány ur ül be, a podgyászokat egy főhadnagy ur felügyelete alatt két műszaki katoná mázsálja le, a peronjegyet őrmester ur Pufók kezeli.

Az előleges munkálatok vezetésével az őrnagy ur van megbízva, ki is alázatosan jelenti az ezredes urnak, hogy készen vannak. Ezredes ur utasítja őrnagy urat, hogy az első kürtszót a beszállásra adassa meg.

Őrnagy ur a kürtszót megadhatja és a három utas a katonaság sorfala közt felszáll.

Erre az ezred kivonul a pályaház előtti térre és a vonat mellett csak a kísérésre kirendelt század marad.

Az Őrnagy ur még egy kürtjelt ad erre kapitány ur Lokomotív, ki a vonat parancsnoklatával megbizatik, megadja a jelt az indulásra.

A masina prűszkölni kezd és a vonat kimászik a pályaudvarról.

Hadnagy ur Vagon már a jegyeket is kilyukasztotta s a vonat már husz kilométernyire maga után hagyta Debreczent, midőn kapitány ur Lokomotív kinos felfedezésre jut:

Nem tettem jelentést az ezredes urnak, hogy elindultunk, kiált fel rémülten és néhány percnyi kétségbeesett gondolkodás után a vonatot visszaindítja. A vonat visszatér és vigan pöfög újra Debreczen felé, hogy kapitány ur Lokomotív megtegye elmulasztott jelentését.

(k.)

— Csokonai-ereklyék kiállítása.

A ma este tartandó Csokonai-dalestély nemcsak a fülnek ígér élvezetést, hanem a szemnek is érdekest. A Csokonai-kör és a dalegylet rendező bizottsága ugyanis kiállítja mindazokat a Csokonaira vonatkozó nevezetesebb ereklyéket, melyek az ev. ref. kollegium könyvtárában és a Csokonai-kör ereklyetárában őriztetnek. Ott lesz látható Csokonai márványszobra Ferenczytól, a költőnek több arcképe, számos kézírata, műveinek különböző kiadása, flótája stb. Továbbá Lilla gyűrűje, Lilla énekeskönyve és még több érdekes tárgy.

Gyáros a munkások közt. A kefégyári munkások és a gyárosok végre azon utra jutottak, amely a békés kiegyenlítéshez vezethet kölcsönös jóakarattal és egymás megértésével. Elég kár, hogy a sztrájk negyedik hetében történt csak ez meg. Kedden délután Falk Armin kefégyáros megjelent az olajütőbéli sztrájktagon és beszédet intézett munkásaihoz. A beszédnek azonban nem lett a kívánt eredménye. Szerdán délelőtt a munkások nevében Vázsonyi Sándor és 4 társa megjelent Falk Arminnál, ahol a két kefégyáros közös, kibővített árjegyzékét mutatta be, amely a szakképzett munkások számára előnyösebb a régi állapotnál. Ezt azonban nem fogadták el. Délután Vázsonyi Sándor a többiek megbízásából folytatta a tárgyalást a Falk-gyár tulajdonosaival. Ugy látszik, a főkapitány, ipartelügyelő és előkelő urak közbenjárása nélkül hamarabb megértik egymást a gyárosok és a munkások.

Fiók üzletünk feloszlata miatt,

— **Az ujjászervezés.** A város szervező bizottsága ma, pénteken délután 4 órakor tart ülést.

— **Megszűnt a dohánygyári sztrájk.**

A dohánygyár 1500 munkásnője ma, csütörtökön reggel munkába áll. A sztrájk azonban nem szűnt meg, csak elhalasztódott. A központi igazgatóság ugyanis táviratilag értesítette a debreczeni dohánygyár vezetőségét, hogy a munkások kívánságait tanulmányozni fogja és ha lehet, teljesíteni fogja a kérésöket. A dohánygyári munkásnők azon reményben, hogy kedvező elintéztést fog nyerni kérésök, elhatározták, hogy munkába állanak. Itt jegyezzük meg, hogy a dohánygyárat, amíg a bérharcz tartott, a katonaság őrizte.

— **Meghaltak.** Nemes Mária ev. ref. 18 hónapos, Herman Margit róm. kath. 1 hónapos, Szabó Vilma ev. ref. 3 napos, Szabó Irma róm. kath. 9 hónapos csecsemők, Molnár József ev. ref. 10 éves népiszkolai tanuló, özvegy Udránszky Károlyné Káldy Teréz ev. ref. 73 éves gazdatiszt nyugd. özvegye.

— **Az öngyilkosok a vasutasztrájk ellen.** Még az öngyilkosoknak is kellemetlen volt a vasuti sztrájk. Bizonyos rá az egyik szomszédos községben történt tragikomikus eset. A vasuti bakter unalmában megtette szokott sin-szemlélő sétáját. A sineken találkozott a jelölttel, aki öngyilkossági helyzetben várta a robogó vonatot, mely véget vetne csalódott életének. A bakter megszólítja:

— Aztán maga mit csinál itten?

— Várom a vonatot, mert nagyon keserves már nekem ez az élet — válaszolta a halálra kész jelölt.

— No azt' ugyan várhatja, amíg a fizetésünket fel nem emelik.

Erre az gondolt egyet, felállt és morgogva ment tovább:

— Itéletnapig csak nem várhatok...

— **Munkásányok sztrájkja.** Az általános munkás mozgalom közepette léptek bérharczba a Halász-féle harisnyagyárbaa dolgozó leánykák. Az ipartelep tulajdonosa és a munkásányok közt csütörtökön délelőtt volt a békéltetési tárgyalás Vetéssy Béla rendőrfogalmazó előtt. Az egyezés nem sikerült. Halász felmondott az összes sztrájkoló alkalmazottjainak, két hét múlva kiadja könyveiket és amint mondja, gépekkel fogja az üzemet folytatni.

— **Május elseje a homokkertben.** A homokkerti lakosság a két járás egyesülésének öröme május elsején tartja a nagyáldomást a homokkerti iskola előtt, a szabad ég alatt vert sátorban. A társasvacsora pontosan 7 órakor kezdődik, amiért is kéri a rendezőség a közönséget, hogy hamarabb jöjjen. A rendezőség ez által a fiataiság javára a táncot óhajtja mennél hamarabb megkezdeni. Vacsorára még holnap délig lehet jelentkezni.

— **Kinek kell gyermek?** Három gyermekét szeretné örökbe adni a szegény Katona Zsuzsanna Zápolya utca 5. sz. a. lakó asszony. Igen szegény, elesett nő, aki vérző szívvvel is megválna gyermekeitől, hogy a sorsukat biztosítsa. Az 5 éves fiúcskát, a 3 éves leánykát és a 9 hónapos csecsemőjét odaadja örökbe jóra való lelkeknek, akik szeretettel nevelnék fel a gyermekeit, amire ő szegény képtelen lenne. A fentemlített czim alatt megtalálható.

Piacz-u. 24. sz. Fehérló-szálloda mellett az összes raktáron levő cipőinket minden elfogadható áron elárusítjuk. Szertul főüzletünkben **Piacz-u. 72. sz.** csak megrendelésre mérték után vállalunk cipők készítését.

— **Megjárta.** Erdei András nánási embert Nagy László talyigás kegyetlenül elverte. A félkegyelmű nánási ember úgy megzavarodott, hogy a rendőr őt kísérte be. Persze, a kihallgatása után derült ki a tényállás, hogy ő volna tulajdonképpen a panaszos.

— **Vesztett kutyamarások.** Dezső László főkapitánysági igtatót és Lenárt Mártont kóbor eb marta meg. A gyanus eb elmenekült. A hatóság intézkedésére a Pausteur-intézetbe utaztak fel.

— **Tornaegyleti közgyűlés.** A debreczeni torna és kerékpáros egylet május hó 1-én (vasárnap) d. u. pont 3 órakor, az angol királyné szálloda fehér termében rendez évi közgyűlést tart, amelyre az egyesület összes tisztelt tagjait ez uton tisztelettel hívja meg az elnökség. Az egyesület alapszabályai értelmében, ezen közgyűlés eltekintve a megjelent tagok számára feltétlenül határozatképes.

— **Ezüstlakodalom.** Gömöri Lipót a Kossuth-szálloda előnyösen ösmert új bérlelje szerdán tartotta 25 éves ezüstlakodalmat. Az estélyen a jó barátok egész serege jelent meg és a felköszöntésekben sem volt hiány.

— **Tyukászó agarak.** A nagyerdőn szokta sétáltatni Hasító József közhuszar a báró Podmaniczky huszarhadnagy két agarat. A két agar vadászatni szokott a nagyerdőn a tyukokra Oláh Lajos vendéglősnök öt tyukját, Balogh Lajos kotlóját tépte szét. A károsok a rendőrségen feljelentést tettek.

— **Bicskázó gyerekek.** Veres József hadházi-utca 7. sz. a. lakos panaszt emelt a rendőrségen, hogy 11 éves fiát Balázs Sándor Móricztelep 21. sz. a. lakos 13-14 éves fia a Csapóutcán menet bicskával hátba szurta. Szerencsére a sérülés 8 napon belül gyógyuló. A bicskázó suhancz ellen megindították a büntető eljárást.

— **Látványosság.** Winkler Zámbernek a külső vásártéren levő Bioskopja, mely már Európa nagyobb városait bejárta és nálunk is nagy tetszésben részesült, május hó 1-ig engedélyt kapott előadásainak folytatására. A kitűnően sikerült felvételek méltán megérdemlik a nagy érdeklődést, melyben a közönség részesíti.

— **Ben-Ali-Bej osodabüvész és szellemidéző** még vasárnapig marad városunkban a külső vásártéren, a hol naponta 3 előadást tart, és pedig délután 5, 7 és este 1/29 órakor. Az előadások igen érdekesek és tanulságosak.

— **Hidegvizgyógyintézet** megújítása a nagyerdői fürdő és vizgyógytelepen Május 1-én. Értekezhetni dr. Balkányi Ede orvos tulajdonosnál Csapó-utca 4. vagy az intézetben.

— **Az utazás nemes szórakozása** mindvégig a gazdag emberek kiváltsága maradt volna, ha az idegenforgalmi vállalat meg nem csinálja „Utazási Sorsjáték” tervezetét. Ez az intézet módot akarván nyújtani arra, hogy az utazás gyönyörűségében mindenki részesülhessen. százezer 2 koronás sorsjegyet bocsájtott forgalomba. A főnyeremény ingyen utazás a föld körül, a mely mellett számos értékes nyeremények vannak mint hosszabb, teljes ellátással kapcsolatos külföldi utazások, előkelő fürdőkön való nyaralás teljes költségei és egyéb hasonló. Utazási sorsjegyek városunkban is kaphatók

Tisztelettel

Elfenbein és Klein.

a nagyobb dohánytőzsdékben. Részletes tervezetet pedig bárkinek készséggel küld a Központi menetjegyroda. Budapest, Vigadó-tér 1.

TAVIRATOK.

Négy ezer japán pusztulása.

Párisból táviratozzák, hogy Wladivosztok kikötőjéből kémszemlére indult orosz hajóhad **négy japán katona szállító hajót a nyílt tengeren meglepett.** A japán hajók, amelyek 4000 katona volt, menekülni igyekeztek, de az orosz hajók utólérték és **mind a négyet elsüllyesztették.** Négyezer japán katona a tengerbe fuladt. **Az oroszok egyetlen embert sem mentettek meg.**

Ahol még fart a vasuti sztrájk.

Budapestről táviratozza tudósítók, hogy a magyar államvasutak **zágrábi üzletvezetőségének területén még tart a sztrájk.** A zágrábi vasutas küldöttséget vivő vonatot ugyanis Dombóvárnál megállították, úgy hogy két napja ott vesztegel. Mondják, hogy a vonalat is helyre kell állítani, mert az elkésredett vasutasok megrongálták. **Zágrában és a horvátországi vonalokon nem hisznek a hivatalos táviratoknak,** még kevésbé a roszindulatu horvát lapoknak. A forgalom csak akkor indulhat meg, ha a zágrábi bizottság megérkezik. Ez pedig csak holnapra várható.

Az üldözött Maure.

Nem lehet kellemes a helyzete Maure spanyol miniszterelnöknek sem. Legujabban a vasuti vonatot támadták meg. Baja azonban nem esett e ritka szerencsés férfianak.

Fentartott letartóztatások.

Budapestről táviratozzák, hogy a törvényszék vádtanácsa a letartóztatott vasutasok ügyét tárgyalta és az előzetes letartóztatást helyben hagyta. A vádtanács ezen határozata óriási megdöbbenést keltett nemcsak a vasutasok, hanem a közönség körében is.

Katonák a vasutakon.

Meg e héten a katonák tartják őrizet alatt a vasuti vonalakat, az állomásokat és vasutasokat, de a jövő szerdán vissza kóroznak a kaszárnyákba.

Színház.

Színészesküvő. Palágyi Lajos, a színtársulat kiváló művésztagja ma délután 4 órakor köt házassági frigyét **Menszáros** Margit kisasszonnyal, a színtársulat bájos és nagytehetségű művésznőjével. Az egyházi kötés a római katolikus templomban történik meg. Boldogságot kívánunk a művész párnak.

Színházi hírek. Csütörtökön Rudyard Stone énekes bohózata a „Lotti ezredesei” kerül színre. A bohózat czimszerepét Rózsa Lilly fogja játszani, a többi szerep a régi keretben marad. Ma tartották a főpróbát Szécsi Ferenc 3 felvonásos vigjátékából, az „Utazás az özvegység felé”, melynek pén-teken lesz a premierje. A vigjáték premierjére jegyek előre válthatók. Vasárnap délután színre kerül a „Bob herceg” félély-rakkal, a legutóbbi szereposztással.

Olvasóink rovata.

A debreczeni rabkatonákról.

A „Debreczeni Független Ujság” tekintetes szerkesztőségének

Helyben.

Ismerve tekintetességek igaz hazafiságát, a melylyel minden jogtalan dolgot kárhóztatnak s minden ártatlanul üldözöttet pártolnak, vagyok bátor felkeresni tekintetességedet soraimmal.

A mint tudják önök, egy csomó katonát bezárattak azért, mivel azok hazafiságok kimutatása végett a szabadságszobrot megakarták koszoruzni. Aránytalanul hosszú fog-ságra ítélték őket. Később ugyan szemfényvesztésül nagy fennszóval hirdették, hogy milyen kegyelmesek ők, elengedvén mindenik bezártnak büntetése 1/3 részét. Pedig hát ez kötelességük volt, amennyiben tették, de ezt is csak egy néhányval tették. Majd hirdették, hogy husvétra mindet szabadon boesátják s ime husvét régen elmúlt s vagy 3—4 még mindig fogva van.

Igy tehát csak ígérték mindent s alig teljesítettek valamit. Ki tudja az a pár, mikor fog még kiszabadulni?

Azt csak az ezredes és a hadbíró tudja, ők pedig azt hiszem, minél tovább igyekeznek benntartani, mert hisz az magyar, ők pedig a magyart ki nem állhatják! Mert ők németek. Tudom jól, hogy az ezredes alig tud egy pár szót magyarul, a hadbíró pedig még annyit sem. Persze minek is ide magyar bíró? Hiszen itt 20—30 idegen katona van s csak 2500 magyar. Ki igazitaná el akkor az idegen bakák sorsát. A magyar beszéljen a tolmácsnak, majd lefordítja az a hadbírónak.

Igy itélnék Debreczenben, a legmagyarabb városban. Nem tudom hogy lehet ez? Esért kérem önöket, hogy lapjokban szólaljanak fel a szegény bakák ügyéhez; valamint ösztönözzék a felsőbbiséget, hogy adjon a katonáknak olyan hadbíró, aki megérti panaszokat, védelmüket s a szerint ítélje meg őket!

Maradok Tekintetességeknek isztelője
Debreczen, 1904. április 26.

R. P.

Törvénykezés.

Aki az urát akarta megölni.

[Biróné, mint vádlott.]

Szerdán kezdődött meg a gyulai esküdtbíró-ág előtt annak a szenzációs bűnpörnek a főtárgyalása, a melylyel tele voltak a lapok.

Dél előtt 10 órakor kezdődött az esküdt-széki főtárgyalás Dr Nyisztor Adorjáné és bűntársának szándékos emberölés kísérlete ügyében.

Az esküdtzéki terem zsufolásig tele van, még pedig jobbára nőekkel. Izgatott várokozással lesik az érdekes vádlott nő érkezését. Végre bevonul a büntetőtanács és megkezdí az esküdték kisorsolását. A vádlottak ezalatt künn várakoznak egymásnak háttal fordítva, mindegyik mellett egy-egy fegyveres börtönőr.

Miután az esküdték leteszik a hivatali esküt, elnök bevezetetti a vádlottakat. Nyisz-torné jön legelől. Fekete ruhában, kisírt szemekkel, földre szegzett tekintettel, ingó, bizonytalan léptekkel jó a terembe. A hall gatóság lázas moraja fogadja. Leültetik a vádlottakat helyükre és megkezdődik az eljárás.

Mindenekelőtt a vádlelet olvassák föl, amely hosszú időt vesz igénybe.

Fenyő Sándor ügye. Az Egyetértés és főszerkesztője, Fenyő Sándor, eltűnt a fővárosból. Mint megirtuk, a büntetőtörvény-

szék vizsgálóbírája még tegnap kiadta ellene az elfogató parancsot. A detektívek azonban nem tudták előkeríteni Fenyő urat, sem a lakásán, sem az egyetértés szerkesztőségében. Kámforrá vált. Allítólag **külföldre menekült** feleségével együtt. Konstatáljuk továbbá itt, hogy míg az Egyetértés tegnapi lapszámában az volt megírva, hogy Fenyő ur betegségének helyreállítására szanatoriumba vonult, ahonnan hamarosan friss munkakedvvel fog visszatérni az öt rajongva szerető grádába (Kossuth Ferencz és Eötvös Károly köré) — a mai lap szerint ugy a szerkesztőség, mint a kiadó vállalat szakít Fenyővel. Az Egyetértés ugyanis mai lapjában a következőket írja:

Nyilatkozat. Fenyő Sándor a mai napon ugy az Egyetértés szerkesztőségéből, mint a laptulajdonos Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság kötelékéből végképp kivált s neki ugy a szerkesztőség-gel, mint a lapkiadó-társasággal minden érintkezése megszűnt.

Budapest, 1904. április 25.

Az Egyetértés szerkesztősége.

A Magyar Ujságkiadó
Részvénytársaság.

REGÉNY-CSARNOK.

A végzetes tréfa.

(Elbeszélés.)

Irta: Petrus Jenő.

— A dorogi Puki cigány primást érted, szolt bele barátom a hadaró beszédbe. Ne bánts szegényt. Inkább igyál.

— Köszönöm barátom. Igen jól fest nekem. Hideg van, érted... a nánási bíró...

— Én távozom s jövök a kocsi-val szoltam, felállva, Román Mihálynak kezét nyujtvá.

— Ha ugy sietsz, nem bánom, válaszolt barátom helybenhagyólag.

Kocsisom már készen várt. Kevés vártatva, ügyvédi barátom is előkerült. Román Mihály követte mint az árnyék, kitől ismételt bucsuzás után elvágattunk.

— Most már ismered Miskát? kérdé az ügyvéd derűt hangulatban, nevetéssel.

— Láttam, válaszolék, egy veres haju vastag nyakon nyugvó fejet, a fejen két szemeket, egy vöröses arcot, ebből kiemelkedő vörösebb orrot, az alatt vörhenyes bajusz, alatta kékes szájszeleket, azok közt egy czeruza vastagságu kurta fapálcikát ennek végén egy fedeletlen veres cseréppipát.

— Hahaha! ez a Miskáé. Hát még?

— A nyak alatt szélesedő vállon és az alatt domborodó mellen egy zöldes kabátot, melyet egy szürkés megviselt köpeny féltékenyen takargat, mint a kabát, az alóla kikandikáló gomb hjas zsírfoltos mellényt, lejjebb szürkés zöld nadrágot rövid csizmaszárakba szoritva.

— Ez Miska. Igen, ez, kiáltott barátom kacagva. Nohát bevézsem történetét. Megérdemled, mivel oly hüen és találólag irod le külsejét.

— Mindig így hader? kérdém.

— Nem. Hanem már reggeli után volt s ilyenkor mindent összebeszél. Minden bíróval van baja. Most panaszkodott a bíróval. Leczkéztette, hogy igazságos legyen. Azt mondta neki, hogy Arany János „fülemiléjében” is tudott hasonló bíróról, hahaha!

— És aztán?

— A bíró kikergette s ezért Miska dühöng ellene. De hol hagytam el? Igen. Amint Torhay nagy titokban elmondta Miskának, hogy az a rablógyilkos pénzt, hol

tartja, tanácsot is kért egyszermind, hogy mitévő legyen? A pénzt felvenni lelkiismeretével összeegyeztethetetlennek érzi, mivel az nem igaz uton gyűlt össze. Az a másoké. Ha a hatóságot értesíti bűnjelet szolgáltat az ellen, kit letett esküje, fogadalmához hűen védeni kötelessége.

— Miska, mint mondtam, tud tette magát ezeken a kérdéseken és felakarta Torhayt menteni e nehézségektől, az által, hogy titkon a pénzt magához akarta venni.

— Hogy mily lelki állapotban lehetett Miska, midőn a fehér jelenségtől megfutmodott, képzelnem sem tudom. De annyi tény, hogy csak napok múlva akadtak reá egy város széli kocsmában, hol a folytonos mámor s az érzéki szerelem ölelgetései feledtették vele az egész életére befolyást gyakorló erdei jelenet rémességét.

Akkoriban az esemény a napilapokat már bejárta. Miska egy heti lapból értesült arról, mit még nem tudott. Iszonyu dühvel gyűrte zsebre az „irkafirkát” s a kocsmából lakására ment. Magára zárta az ajtót s kialudta, ki pinente csak nem egy heti dobódását.

A sors engem jelölt ki, hogy vele az események után először találkozzam. Valami ügyben főnököm a városi ügyésszel akart értekezni, ki azonban a kérdést tárgyozó ügyiratokat Miskán akkori tiszteletbeli alügyésznek adta ki tanulmányozás végett. E tárgyban voltam tehát Miskához utasítva.

— Ajtaján kopogva benyitottam. Miska egy asztalnál ült és irt. Üdvözlésemet zavartan fogadta s leüléssel kínált.

— Igen komoly voltam s még czélzásokkal sem érintem a lefolyt eseményeket, mely viselkedésemmel nyomban felébresztettem a Miska bizalmát.

— Látom igen elvagy foglalva, tán nagyon sietős a munkád, szóltam miután egy darabig hallgatagon ülve vártam, hogy irásában ponthoz érjen.

— Igen. Fontos iratokat tanulmányozok egy bonyolult örökösödési perhez, válaszolt egy iratcsomóra intve tolszarával.

— Azért nem mutatod hát magad egy néhány nap óta, hogy itthon okoskodol?

— Ahán! Ezért jöttél? Na jó. Megállj. Így hát te is... szólt felém fordulva dühös pillantással, melyet én azonban nyugodt csodálkozó arccal fogtam fel. Te is az összeesküvőkhöz tartozol? folytatta össze szoritott ököllel egészen elém állva. Te voltál a nagyverdőn...

— Hogy ne lettem volna, válaszoltam egész nyugodtan.

— Ugy! és ezt szeretem. Igon. Jó. Hat kivette fel a lepedőt magára, kinek jött az a bolond eszméje, hogy elém álljon?

— Én nem értem, mit beszélsz Miska, s olyan nyugodtan szeme közzé nézve, csodálkozó kifejezéssel.

[Folytatjuk.]

Nyiltér.

SZOLYVAI ásványviz.

Elsőrendű szaktörvények vegyelmezése alapján lithion tartalmánál fogva kiváló hatású **kőszén-, vese-, hólyag-, hajóknál, ugyisintén gyomor-, torok-, tüdő-, gége-bántalmaknál.**

Eredeti tulajdonságát éveken át megtartja a palaeozokban.

Vasmentes! Könnyen emészthető! Csiramentes!

Borral igen óditó ital!

Kapható minden jobb fűszerüzletben és az

Uradalmi ásványvizek bérlőségénél

Szolyván (Bereg megye).

Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 243. Bérlet 175-ik szám (A)
Debreczen, csütörtök, 1904. évi ápril. 28-án:

A hajduk hadnagya.

Nagy operette 3 felvonásban. Irtá: Rajna Ferencz. Zenéjét szerzette: Czobor Károly.

Kardos László

ajánlja

szőnyegraktárát

Kossuth-u. 9.

a vászon üzlettel egyhelyiségben

a lakást változtató

t. közönség b. figyelmébe.

Minden fajta **szőnyegek, szoba pokróczok, szövet- és csipke függönyök, ajtófüggönyök, ágy- és asztalterítők, butor szövetek, bőrvásznak, linoleumok** nagy választékban.

Maradék szőnyegek féláron.

A legfinomabb asztali likőröket,

u. m. Chartreuse-t, Benedictine-t, Curacao-t, Vanille-t stb., legjobban és legjutányosabban mindenki maga készíthet

Schrader Gyula likőr-töltéseivel.

Schrader Gyula, Feuerbach-Statthartban. Egy töltés elegendő 2 1/2 liter mennyiségű likőr készítésére. Az egyes töltés ára a kívánt likőr neme szerint 80 fill., 1 kor. 20 fill. A postakost bérmentesen megküldi Maager W. Wien, III/3. am Heumarkt 3. főraktár Ausztria-Magyarország részére.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utóda
DEBRECZEN, kistemplombazár.

Óriási raktár

szőnyegekben,

Függöny, ágy- és asztalterítő,
BUTORSZÖVETEK,

Linoleum.

!! OLCSÓ ÁRAK !!

A külső vásártéren

naponta látható

Magyarország legnagyobb mozgófényképe

(Kinematográf.)

Kezdeté este 5 órától 10-ig. Vasárnap egész nap.

Belépti-díj: I-ső hely 40, II-ik hely 30,
III-ik hely 20 fillér.

A n. é. közönség szives látogatását kéri

tisztelettel

Winkler Lambert.

Erdei József

épület- és műlakatos

DEBRECZEN, Kandia-utcza 19.

a legolcsóbb árak mellett vállal **épületeknél** előforduló **egyszerű és díszmunkákat.**

Vasszerkezet munkákat benyújtott, vagy általa szerkesztett rajz után **tökéletes kivitelben.** Kívánatra tervvel és rajzzal is szolgál.

Gyors és sikerült munkáért felelősséget vállal.

136/1904. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. bíróságnak V. 1849/7. 1904. számú végzése folytán közhírré tételük, miszerint Koch testvérek részére Rudnyánszky Gyula debreczeni lakostól 160 kor. tőke, ennek 1902 évi június hó 13. napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 88 kor. 46 fillér perköltség erejéig 1903. évi június hó 27-én bíróság felülfozlalt és 3115 koronára becsült butorok és egyebek, egyidejűleg a Stelly Géza 60 kor. s jár., melyre már 50 kor. fizettetett és a Grünbaum Ármán 276 kor. 90 fill. s járuléka követelése kielégítésére 1904. évi április hó 30-án délelőtt 10 órakor kezdetét veendő és Debreczenben Csapó-u. 19. sz. a. megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adadni.

Debreczen, 1904. évi márczius hó 31-én.

Bódogh Zsigmond, bírói kiküldött.

A Hajdumegyei Meneszegylet

tagjai **csurgatott-, pergetett-, lépes és csemegemézeinek** helyben központi értékesítése czéljából **Debreczen és vidékére** (esetleg külföldre is) elárúsítót keres. Élénk forgalmn helyen fekvő jó menetelű üzlet tulajdonosa előnyben részesül.

Ajánlatok **Nagy Sámuel** egyleti titkárhoz (Fonciere iroda) kéretnek, kinél bővebb felvilágosítás is nyerhető.

Himlöhely, Vimedli, Szeplő,

májfolt, arc-vörösség, ragya és minden más bőrcsunyaságot leszed és az arczbört a legrovidebb idő alatt rendbe hozza és bársonypuhává teszi a Matild arczkenőcs, crém, szappan, stb. Tessék megpróbálni, mert ezen ártalmatlan szépítő szerek nem használnak, a szer árát minden csűrés-csavarrás nélkül visszaadja, a czim: **KUN ISTVÁN** gyógyszerész párisi laboratoire cosmetique „Matilde” magyarországi műlaboratoriuma. (Alapított 1895. Budapesten.) Budapesten, **Töröknél.** Debreczeni raktár: **Tóth Béla** gyógyszerárában. Hajresztorer 2 korona. Fenomenális. Nem fog, nem piszkít.

Gyár: NYERGES-ÚJFALU (Esztergom m.) Sürgőnyezim: Eternit Budapest. Telefon 12-92. Gyár: VÖCKLABRUCK (Felső Ausztria.)

ETERNIT-PALA AZBESZT CEMENT-PALA.

HATSCHEK LAJOS SZAB.

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó s tűzálló tető-fedőanyag.

ETERNIT MŰVEK HATSCHEK LAJOS BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 33.

Elsőrangú referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsi rakomány. — Kérjen ismertetést.

Egyedlárusítás és képviselő: LUKÁCS VILMOS urnál, Debreczen, Hatvan-u. 5.

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, szontul minden szó 2 fillér. A egkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Kiadó utcai lakás 2 szoba, hálószoba, előszoba és konyhából álló lakás május 1 re kiadó. Simonffy-utca 44.

Kereskedelmi végzett kisasszony pénztárnoknőnek felvétetik Rózsa Lajos üzletébe kistemplom tér.

Debreczeni első elektrotechnikai vállalat távbeszélő és távjelző berendezésekre, villamhárítók, villamvilágítás és erő átvitelre, villamos jelzőtelepek, tűzjelzők, vizállásmérők. Elvállal mindennemű az elektrotechnika szakába vágó berendezéseket és javításokat Földvári L. Kossuth-utca 1. szám az udvarban. — Telefon szám 168. Távbeszélő és táviró építéshez szükséges mindennemű készülékek és anyagok, valamint gyógyászati, physikai készülékek és telepek raktára.

Egy doboz borostyán-lakk 60 kr., egy doboz linoleum 70 kr., egy klg. gyorsan száradó firneisz 36 kr., hol? Neumann Nándor festék, lakk, kenceze és petroleum kereskedésében, Hatvan-utca 5., telefon 205.

Svájczi órák törvényes jellel Horváth óra művesnél Debreczen, Hatvan-utca 2. Javítások 2 évi jótállással, pontosan szabályoz faló órákat is 24 óra alatt saját rendszerű szabályozó készülékkel.

Csak e hó végeig lehet olcsón karlsbádi porcellán edényeket kapni. Debreczen Piac-utca 73.

Valódi Egyiptomi cigaretta hüvelyek: »Nil«, »Amtie«, »Ramle« 100 db. 30 fillér. Legújabb diák hüvely parafás arany szópókával 30 fillér. Új King dohányfogóval 24 fillér, kapható Mihály Sámuel papirkereskedésében, Dréher-sörccsarnokkal szemben.

Kitűnő savanyított káposzta 100 kilo 5 frt 1 kilo 6 kr. Paradicsom, szilva és gyümölcs, házi lekvár kapható Váray Jánosnál Kölcsei (Meszena) utca. Jó karban levő 800 literes hordókat keresek.

Kaiser Salamon Hatvan-utca 2. Ajánlja a legújabb tavaszi ujdonságokat u. m. blouz kelméket, női felöltöket, férfi- és női szöveteket, tükröket, képeket és vásznakat a legkényelmesebb heti és havi részletfizetésre.

Napernyők, Blousok

nagy választékban

megérkeztek

Klein Sámuel — ezelőtt

Halmágyi Sámuel

női- és leány felöltők áruházában.

Közuti mozdonyok

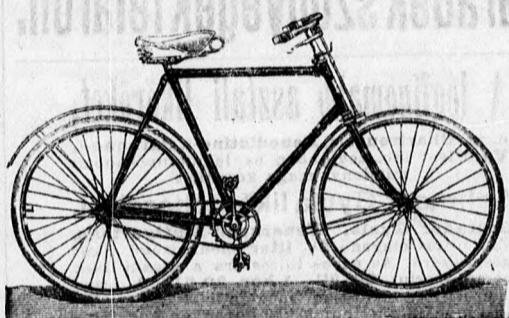
a bécsi új felszámolás alatt álló Transvay társaságtól, rendes fűtésű 40 és 60 lóerejű, jó karban, mintsintén vágányok, rendes és II-od rendű parkányzattal igen olcsón eladó.

Josef Brukner & Söhne

Wien 11/2. Novaragasse 42.

Schweitzer Testvérek cég

varrógép és kerékpár áruhaza Debreczen, Piac-utca 56.

Kerékpárok előnyös ujjításokkal nagyválasztékban, raktárra megérkeztek meglepő olcsó gyári árakban kedvező részletfizetésre is árusítjuk. Óriási raktárt tartunk kerékpár alkatrészekben. Nagy mechanikai javító műhely.

Disznóbőr nyergek, teljes lovaglós felszerelések mindennemű utazási cikkek gyermek koscsik, francia, angol, orosz illatszerek és szappanok, solingeni kések és ollók, pénz-, szivar- és kézi táskák, haj-, ruha-, fog- és köröm kefék, férfi fehérneműk, kalapok, nyakkendők, séta botok, esernyők stb. nagy választékban a legjutányosabb árban szerezhetők be

BORSOS KATA

műipar- és férfi divat áru raktárban

Debreczen, városház.

Teljesen jó karban levő

fűszer üzlet berendezés

igen jutányos árban

eladó.

Megtekinthető

Csapó-utca 38. szám.

Aki olcsón, jól, praktikusán és modernül

építkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához

DEBRECENBEN, Hunyadi u. 21.

Tempomok, városi lakóházak, kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárazzá tételét, betonirozások vagy bármily építkezési munkákat helyben vagy vidéken olcsón a legjobb kivitelben elvállal. Épületekre törlesztéses kölcsönt eszközöl ki. Biztos sikerrel előkészít a kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgára. Építő iparosoknak előnyösen készít terveket, költségvetést stb.

Gramophon Pfonográf

legkiválóbb minőségben

a legnagyobb művészek felvételei

legelőbb árban szerezhetők be csakis

Schmidt S.

zongora-, hangszer- és zenemű raktárában.

SZÖLÖLUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven elültették házukat az egész szőlőterés idején a legkitűnőbb muskataly és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s ninosen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető ucu volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekesebb díszé, anélkül, hogy legkevésbé helyet is elfoglalna az egyebre használható részekből. Ez a legháladátsabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatu katalogus bármiknek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Cím:

Ermelléki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.